

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Методичні рекомендації
до виконання
кваліфікаційної магістерської роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Київ 2022

УДК 159.9 (076.5)
П 863

Укладачі:

Н. І. Демченко – канд. пед. наук;
А. М. Кокарева – канд. пед. наук, доцент;
Н. М. Проскурка – канд. психол. наук.

Рецензент *О. М. Ічанська* – канд. псих. наук, доц., доцент кафедри авіаційної психології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій (Національний авіаційний університет)

Затверджено Науково-методично-редакційною радою Національного авіаційного університету (протокол № 2/22 від 06.05.2022 р.).

Практична психологія : методичні рекомендації до
П 863 виконання кваліфікаційної магістерської роботи / уклад.:
Н. І. Демченко, А. М. Кокарева, Н. М. Проскурка. – К.: НАУ, 2022. –
64 с.

Наведено методичні рекомендації до виконання та оформлення кваліфікаційної магістерської роботи.

Для здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 053 «Психологія», ОП «Практична психологія».

ВСТУП

Для успішного завершення підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр», які навчаються в Національному авіаційному університеті за спеціальністю 053 «Психологія» освітньо-професійною програмою «Практична психологія» є виконання та захист кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота є однією з найважливіших форм науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти другого освітнього рівня, у процесі виконання якої демонструються набуті навички в роботі з науковою літературою та першоджерелами.

Кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складного завдання або комплексної проблеми у сфері психології, що супроводжується проведенням наукового дослідження та застосуванням інноваційних підходів щодо надання психологічної допомоги в обраній галузі наукового пошуку. У кваліфікаційній роботі не може бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації.

Успішне виконання та захист кваліфікаційної роботи залежить від чіткого і правильного розуміння здобувачами вищої освіти основних вимог до написання та оформлення випускної роботи, тому основною метою зазначених методичних рекомендацій є допомога випускникам у підготовці магістерської роботи в галузі практичної психології.

У методичних рекомендаціях особлива увага звертається на дотримання здобувачами вищої освіти принципів академічної доброчесності під час написання кваліфікаційної роботи, а також виявлення рівня сформованості результатів навчання за освітньою програмою «Практична психологія» освітнього рівня «Магістр», а саме:

- ✓ здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійних знань із різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;
- ✓ володіти англійською мовою, використовувати спеціальну термінологію під час роботи з науковими джерелами;
- ✓ уміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів;

- ✓ інтерпретувати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки, робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій;
- ✓ доступно й аргументовано надавати результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у фахових дискусіях;
- ✓ розробляти програми психологічного впливу (тренінг, психотерапія, психокорекція тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість;
- ✓ психологічно супроводжувати професійну діяльність, організувати роботу з персоналом, проводити добір персоналу;
- ✓ створювати програми збереження та розвитку індивідуальних та професійних ресурсів;
- ✓ розуміти важливість збереження фізичного та психологічного здоров'я клієнта і консультанта;
- ✓ вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності;
- ✓ розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотний зв'язок, оцінювати якість;
- ✓ створювати ефективні моделі поведінки, спрямовані на досягнення особистістю соціальних і професійних вершин;
- ✓ демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, самоосвіти та саморозвитку.

Методичні рекомендації допоможуть здобувачам вищої освіти і науковим керівникам у підготовці кваліфікаційних магістерських робіт, конкретизації вимог до їх виконання, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців у галузі практичної психології.

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

1.1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота є випускною кваліфікаційною науковою роботою навчально-дослідницького характеру, що визначається внутрішньою єдністю і відображає процес розроблення обраної теми та представлення її результатів. Науковий рівень кваліфікаційної роботи повинен відповідати програмі навчання в магістратурі за освітньо-професійною програмою «Практична психологія». Сукупність результатів, отриманих у процесі підготовки кваліфікаційної роботи, повинна бути критерієм оцінювання освітнього рівня випускника з практичної психології і свідчити про наявність у нього навичок проведення наукового дослідження: уміння самостійно вести науковий пошук у галузі практичної психології, визначати і розв'язувати професійні проблеми, виконувати конкретні наукові завдання адекватними методами.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у демонстрації майбутніми практичними психологами отриманих знань та умінь у процесі розв'язання психологічної проблеми у сфері психології та застосування інноваційних підходів щодо надання психологічної допомоги в обраній області наукового пошуку.

Кваліфікаційна робота як вид наукового дослідження має всі ознаки, характерні для наукових робіт визначеного рівня, які описують **основні завдання кваліфікаційної роботи**, зокрема:

- кваліфікаційна робота готується з метою публічного захисту й одержання наукового ступеня магістра;
- має чітко регламентовану структуру;
- за змістом кваліфікаційна робота повинна вирізнятися або оригінальністю, новизною наукових відомостей (психологічних фактів, закономірностей, явищ), або узагальненням раніше відомих положень із принципово нових позицій або в іншому аспекті;
- науковий пошук ведеться з використанням адекватних загальнонаукових і спеціальних методів дослідження;

- закріплює нові і практично значущі наукові психологічні факти, одержані у процесі самостійного дослідження, ґрунтуючись на вже відомих наукових теоріях, закономірностях, загальнонаукових принципах і положеннях;

- відображає погляди автора, але передбачає дискусію і полеміку з опонентами, які обстоюють позицію інших наукових концепцій, що передбачає висловлення автором критичних оцінок, переконливих аргументів і доказів;

- точність і обґрунтованість інформації, одержаної у процесі дослідження, повинна підтверджуватися методами математичної статистики і відображатися у таблицях, схемах, діаграмах, графіках;

- характер і стиль викладу наукової інформації повинен відповідати вимогам наукової комунікації: при висловленні власної думки необхідно уникати вживання особового займенника «я», а використовувати інші мовні конструкції;

- результати дослідження оформлюються у вигляді тексту, проілюстрованого відповідним матеріалом.

До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану, подали в установлений термін кваліфікаційну роботу і отримали позитивні відгуки на неї.

Керівництво кваліфікаційними роботами здійснюється кваліфікованими викладачами випускової кафедри педагогіки та психології професійної освіти.

Організація і контроль за процесом підготовки й захисту кваліфікаційних робіт покладаються на завідувача кафедри. Тематика кваліфікаційних робіт щорічно коригується з урахуванням набутого на кафедрі досвіду, побажань спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт та рекомендацій екзаменаційної комісії.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих висновків та пропозицій, а також не має рецензії, до захисту не допускається.

1.2. Керівництво кваліфікаційними роботами

Керівниками кваліфікаційних робіт призначаються професори, доценти, а також інші викладачі університету, які мають науковий ступінь. Керівники затверджуються наказом ректора.

Студентів-магістрів забезпечують методичними рекомендаціями з виконання кваліфікаційної роботи.

У встановлений термін здобувач звітує перед керівником і завідувачем кафедри, які фіксують ступінь готовності кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційну роботу здобувач вищої освіти виконує в університеті.

Обов'язки наукового керівника кваліфікаційної роботи:

- надавати допомогу при виборі теми кваліфікаційної роботи, її остаточного формулювання та меж розкриття;
- надавати індивідуальне завдання та план щодо виконання кваліфікаційної роботи на спеціальному бланку з переліком обов'язкового табличного, графічного та ілюстративного матеріалу;
- рекомендувати спеціальну, нормативну літературу та інформаційні джерела за обраною темою кваліфікаційної роботи;
- регулярно консультувати здобувача вищої освіти з питань виконання кваліфікаційної роботи, а за необхідності організовувати консультації інших фахівців;
- контролювати дотримання календарного плану, якість та самостійність виконання роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи до захисту;
- організовувати здобувача вищої освіти для апробації (передзахисту) на засіданні кафедри;
- надавати відгук на кваліфікаційну роботу та сприяти в отриманні рецензії на неї.

1.3. Обов'язки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»

Тема кваліфікаційної роботи закріплюється за здобувачем вищої освіти на підставі його особистої заяви (Додаток А) на ім'я завідувача кафедри.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись графіка, звітувати в передбачені строки перед науковим керівником про хід роботи, отримувати необхідні консультації з теми.

Відповідальність за правильність прийнятих рішень, обґрунтувань, розрахунків та якість оформлення несе здобувач вищої освіти – автор роботи разом з його науковим керівником.

Магістр повинен написати та оформити текст кваліфікаційної роботи згідно з вимогами та у встановлений термін.

Своєчасно подати кваліфікаційну роботу для попереднього розгляду на кафедрі, отримати необхідні рецензії та відгук керівника.

Кваліфікаційні роботи подаються здобувачами вищої освіти на кафедрі педагогіки та психології професійної освіти не пізніше, ніж за два тижні до дня захисту в державній комісії.

Оцінка, отримана випускником під час його атестації в Екзаменаційній комісії є остаточною і оскарженню не підлягає.

1.4. Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи

1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними вимогами, що висуваються до виконання кваліфікаційної роботи.

2. Вибір теми кваліфікаційної роботи та призначення керівника кваліфікаційної роботи здійснюється на підставі персональної заяви здобувача.

3. Опрацювання літературних джерел, вивчення теоретичних і практичних матеріалів з обраної теми.

4. Розроблення плану кваліфікаційної роботи із зазначенням строків написання розділів та їх обсягів. Заповнення бланка «Завдання на кваліфікаційну роботу» та його затвердження на кафедрі.

5. Збір матеріалів, складання бібліографії, аналіз та узагальнення зібраного матеріалу.

6. Викладення проаналізованого та систематизованого матеріалу відповідно до плану, затвердженого у завданні на виконання кваліфікаційної роботи.

7. Написання теоретичної частини дослідження (Розділ 1). Написання висновків до першого розділу.

8. Проведення експериментальної частини дослідження (Розділ 2), виконання розрахунків, аналіз результатів дослідження, у тому числі із застосуванням програм математичної обробки даних (SPSS). Написання висновків до другого розділу.

9. Розроблення програми формувального експерименту. Проведення психокорекційної програми. Аналіз результатів формувального експерименту з використанням методів математичної обробки даних. Написання висновків до третього розділу.

10. Формулювання загальних висновків наукового дослідження.

11. Підготовка графічної частини кваліфікаційної роботи: рисунків, таблиць.

12. Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі для попереднього розгляду.

13. Проходження попереднього захисту кваліфікаційної роботи на кафедрі педагогіки та психології професійної освіти.

14. Подання кваліфікаційної роботи до Експертної комісії для перевірки на академічну добросовісність.

15. Рецензування кваліфікаційної роботи та оформлення відгуку наукового керівника.

16. Написання доповіді й підготовка ілюстративного матеріалу (наприклад, таблиць і графіків для прилюдного виступу).

17. Представлення кваліфікаційної роботи Екзаменаційній комісії.

18. Захист кваліфікаційної роботи.

Виконання кваліфікаційної роботи організовується відповідно до графіка, затвердженого кафедрою та деканатом.

2. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Вимоги до структури кваліфікаційної роботи

Оформлення кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення», даних вимог та інших нормативних документів.

Результати виконаної кваліфікаційної роботи повинні бути зброшуровані і мати тверду палітурку. Не допускається з'єднання її аркушів скріпкою або швидкошшивачем.

У кваліфікаційній роботі, враховуючи вимоги нормативних документів, необхідно неухильно дотримуватися встановленого порядку подання текстового матеріалу, таблиць, формул, ілюстрацій тощо.

Кваліфікаційна робота повинна містити:

- титульний аркуш;
- завдання на виконання кваліфікаційної роботи;
- реферат;
- зміст;
- перелік умовних позначень, скорочень, термінів;
- вступ;
- основну частину (Розділ 1, Розділ 2, Розділ 3);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Окремо до кваліфікаційної роботи додаються відгук керівника кваліфікаційної роботи, рецензія та інші матеріали (результати перевірки на плагіат, електронна версія (диск) кваліфікаційної роботи).

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи і повинен мати всі реквізити та підписи на бланку встановленого зразка (див. Додаток), а саме:

- повна назва міністерства;
- повна назва університету;
- повна назва факультету;
- повна назва випускової кафедри;
- вид роботи «Кваліфікаційна робота»;
- освітній ступінь випускника;
- тема кваліфікаційної роботи;
- прізвище та ініціали виконавця (випускника);
- науковий ступінь, звання, прізвище та ініціали наукового керівника;

- прізвище та ініціали нормоконтролера і його підпис;
- резолюція завідувача випускової кафедри щодо допуску до захисту в Екзаменаційній комісії (Додаток Б).

Завдання на виконання кваліфікаційної роботи оформлюється на окремому бланку встановленого зразка і розміщується після титульного аркуша.

Завдання складається керівником кваліфікаційної роботи за участю випускника перед початком переддипломної практики, уточнюється за її підсумками, підписується керівником та випускником і затверджується завідувачем випускової кафедри.

Завдання, продумане в науковому та методичному плані, уточнене за підсумками переддипломної практики і оформлене відповідно до вимог, видається випускнику – освітнього ступеня магістра – протягом першого тижня після початку зазначеного у навчальному плані терміну виконання кваліфікаційної роботи.

У завданні зазначаються:

- факультет, випускова кафедра, освітній ступінь випускника, спеціальність, освітньо-професійна програма;

- тема кваліфікаційної роботи та наказ ректора (номер та дата затвердження теми);

- термін виконання кваліфікаційної роботи, встановлений наказом ректора;

- вихідні дані до кваліфікаційної роботи:

- задані кількісні та/або якісні показники (характеристики) щодо умов, засобів та методів, які характеризують спрямованість наукового дослідження, конкретизують методику розв'язання теоретичних проблем та проведення експерименту тощо;

- зміст кваліфікаційної роботи (перелік усіх її розділів);

- перелік ілюстративного матеріалу (діаграм, рисунків, таблиць тощо);

- календарний план-графік, перелік та планові терміни виконання конкретних завдань за кожним розділом роботи, причому, формулювання конкретних завдань має бути в наказовому способі, тобто починатися зі слів: «Розробити...», «Обґрунтувати...», «Проаналізувати...», «Розрахувати...» тощо;

- консультанти з окремих розділів кваліфікаційної роботи, зазначається прізвище, ініціали та посада консультанта, дата видачі консультантом та прийняття випускником індивідуального завдання за цим розділом з його особистим підписом;

- дата видачі завдання на кваліфікаційну роботу (Додаток В).

Реферат кваліфікаційної роботи обсягом не більше ніж 500 слів виконується на одній сторінці і розміщується після завдання на виконання кваліфікаційної роботи.

Реферат має бути стислим, інформативним і містити відомості, які дозволяють отримати повну уяву щодо кваліфікаційної роботи, що розглядається, і містити:

- відомості про обсяг кваліфікаційної роботи, кількість рисунків, таблиць, використаних джерел, додатків;

- основний текст;

- перелік ключових слів (словосполучень).

- Основний текст реферату повинен відображати подану в кваліфікаційній роботі інформацію в такій послідовності:

- об'єкт та предмет дослідження;

- мета кваліфікаційної роботи;

- методи дослідження, технічні та програмні засоби;

- основні показники та інші характеристики;

- отримані результати та їх новизна;

- значущість виконаної роботи та висновки;

- рекомендації щодо використання результатів наукового дослідження.

Перелік ключових слів (словосполучень), що є визначальними для розкриття суті кваліфікаційної роботи, розміщується внизу реферату. Цей перелік повинен містити від 5 до 15 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку через кому. В кінці ключових слів крапка не ставиться (Додаток Д).

Зміст кваліфікаційної роботи містить найменування всіх структурних частин кваліфікаційної роботи, зокрема вступу, розділів, підрозділів, пунктів основної частини, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел,

додатків із зазначенням номерів їх початкових сторінок (Додаток Ж).

Примітка. *Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Змінювати, скорочувати, додавати або розміщувати в іншій послідовності або іншому формулюванні не можна.*

Заголовки всіх ступенів рубрикації необхідно розташовувати один під одним (по вертикалі). Усі заголовки розділів пишуться жирними та великими літерами. Заголовки розділів та підрозділів мають починатися з великої літери без крапки в кінці.

Перелік умовних позначень, скорочень, термінів. У кваліфікаційній роботі можуть бути використана специфічна термінологія або маловідомі скорочення. Перелік скорочень подається у вигляді окремої сторінки, розміщується перед вступом та має назву «**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**». Перелік друкується за абеткою двома колонками. Зліва наводяться скорочення, справа – їх розшифровування.

Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення тощо повторюються в кваліфікаційній роботі менше трьох разів, то зазначений перелік не складається, а їх розшифровування наводиться в тексті при першому згадуванні.

2.2. Вимоги до написання вступу та основної частини кваліфікаційної роботи

У **вступі** обсягом 5-8 сторінок розкривається суть та стан наукової проблеми (завдання), її значущість, підстави та вихідні дані для виконання кваліфікаційної роботи за даною темою, обґрунтовуються методи дослідження, характеризуються отримані результати.

Характеристику кваліфікаційної роботи у вступі рекомендується давати в такій послідовності:

Актуальність теми. Шляхом аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми (наукового завдання) обґрунтовуються актуальність та доцільність даної роботи для розвитку відповідної галузі науки чи виробництва.

Обґрунтування актуальності має відповідати вимогам: випускник повинен стисло висвітлити причини обрання ним цієї теми і

пояснити, чому ця тема назріла саме тепер, як звернення до неї зумовлено динамікою розвитку науки, техніки, суспільства, накопиченням інформації з даної проблеми, недостатністю її опрацювання, необхідністю дослідження проблеми в нових ракурсах із застосуванням нових методів тощо.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Достатньо кількома реченнями висловити головне – суть проблеми або наукового завдання.

Мета і завдання виконання кваліфікаційної роботи. Формулюється мета і завдання роботи, які необхідно вирішити. Мету слід формулювати починаючи зі слів «Дослідити...», «Вивчити...», «Розробити...» і т.д.

Формулювання *об'єкта і предмета дослідження* є обов'язковим елементом вступу.

Об'єкт – це психологічне явище, яке обирається для вивчення. Об'єкт завжди повинен знаходитися в галузі даної науки або процесу і не виходити за її межі.

Предмет – це сторона об'єкта дослідження, який розглядається в даній дослідницькій роботі.

Об'єкт і предмет дослідження є категоріями наукового процесу і співвідносяться між собою як загальне і часткове.

У об'єкті виділяється та його частина, що слугує предметом дослідження. Саме на нього і спрямована основна увага випускника, саме предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження. Наводяться використані теоретичні, емпіричні (психодіагностичні), математичні методи дослідження для досягнення поставленої в роботі мети.

Наукова новизна отриманих результатів. Наводиться стисла анотація нових запропонованих положень (рішень) із зазначенням відмінності отриманих результатів від відомих раніше, характеризується ступінь новизни (вперше отримано, удосконалено, дістало подальшого розвитку тощо). До цього пункту можна включати опис нових прикладних (практичних) результатів, отриманих у вигляді способів, методів, алгоритмів психологічної допомоги в рамках виконаного наукового дослідження тощо. Слід розмежовувати отримані наукові положення і нові прикладні результати, що впливають із теоретичного доробку.

Практичне значення отриманих результатів. У роботі, що має теоретичне значення, наводяться відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання, а в роботі, що має прикладне значення – відомості про практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання.

Апробація отриманих результатів. Указується, на яких конференціях, семінарах, засіданнях тощо оприлюднені результати досліджень, що включені до кваліфікаційної роботи.

Публікації. Указується у скількох статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах конференцій тощо опубліковані результати дослідження.

Структура та обсяг роботи. Описується структура роботи: наявність вступу, кількість розділів, кількість найменувань у списку використаних джерел, кількість додатків розмічених на скількох сторінках роботи, кількість основного змісту роботи (без титульного аркуша, завдання та реферату), кількість таблиць та рисунків у роботі, а також загальний обсяг кваліфікаційної роботи (Додаток З).

Примітка. *Вступ до кваліфікаційної роботи є надзвичайно відповідальною частиною кваліфікаційної роботи, тому що в ньому в концентрованому вигляді відображаються всі здобутки автора кваліфікаційної роботи, положення, що виносяться на захист. Він орієнтує читача в розкритті теми і містить усі необхідні її кваліфікаційні характеристики.*

Основна частина кваліфікаційної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів.

Кожний розділ обсягом 20-30 сторінок починається з нової сторінки.

Наприкінці кожного розділу стисло формулюється висновок до розділу із викладенням наведених у розділі наукових та практичних результатів.

Кількість розділів основної частини не лімітується, проте наявність у ній одного розділу або розділів з одним підрозділом недопустимо.

Зміст розділів основної частини повинен передбачати:

- огляд використаних джерел за темою кваліфікаційної роботи і вибір напрямку дослідження;
- виклад загальної методики та основних методів досліджень;

- експериментальну частину та методику досліджень;
- відомості про проведені теоретичні та/або експериментальні дослідження;
- аналіз та узагальнення результатів досліджень.

У **першому розділі** більш детально й теоретично обґрунтовуються проблеми дослідження. Враховуючи рівень кваліфікаційної роботи, рекомендується проаналізувати не менше 40–70 літературних джерел як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. При цьому не можна обмежуватися лише переказом наявної інформації, констатацією фактів, отриманих іншими авторами, а обов'язково проаналізувати матеріал й наголосити на суперечливих моментах і маловивчених чи зовсім не вивчених питаннях.

Загальний обсяг аналізованих літературних джерел не повинен перевищувати 20–25% обсягу основної частини кваліфікаційної роботи.

Другий розділ кваліфікаційної роботи повинен бути присвячений обґрунтуванню й опису загальної методології експериментального дослідження. У ньому необхідно стисло, але аргументовано, змістовно і відповідно до логіки процесу наукового дослідження, навести всі методи і методики, які були використані для виконання поставлених завдань, зазначаючи, що конкретно досліджувалося за допомогою того чи іншого методу.

Крім того, у цьому розділі необхідно охарактеризувати вибірку респондентів та особливості організації дослідження, зокрема, розкрити його етапи, час, місце й умови проведення.

Важливою частиною другого розділу є аналіз результатів проведеного дослідження та визначення психологічної проблеми.

У **третьому розділі** детально висвітлюють зміст та результати проведення розробленої психологічної програми (психокорекційної, розвивальної, тренінгової), яка спрямована на вирішення досліджуваної психологічної проблеми. Також, описуються результати, проведеного автором, порівняльного аналізу даних щодо успішності проведеної психологічної роботи (корекційної, розвивальної, тренінгової) з використанням методів математичного оброблення даних.

Відтак необхідно наголосити на повноті виконання завдання дослідження і достовірності отриманих результатів.

Кожний розділ кваліфікаційної роботи повинен завершуватися стислими висновками де у формі тез необхідно відобразити подані в розділі теоретичні і практичні результати.

2.3. Вимоги до формування висновків, списку використаних джерел та додатків кваліфікаційної роботи

Висновки. У цій частині обсягом 4–5 сторінок викладаються найбільш важливі наукові та практичні результати, отримані в кваліфікаційній роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної проблеми, її значення для науки і практики, а також висновки та рекомендації щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

Зазначена частина кваліфікаційної роботи є завершальним етапом. Зумовленим логікою виконаної кваліфікаційної роботи, і має форму синтезу накопиченої в основній частині роботи наукової інформації.

У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках одержаних результатів, обґрунтувати їх вірогідність, викласти рекомендації щодо їх використання.

Також потрібно зазначити подальші перспективи наукового пізнання зазначеної психологічної проблеми.

Список використаних джерел. Список використаних джерел та бібліографічних посилань слід розмішувати за алфавітом.

Бібліографічний опис використаної літератури здійснюється згідно зі стандартами, які прийняті в Україні: ДСТУ 8302-2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>

Список використаних джерел має містити інформацію про авторів, назву літературного джерела, рік видання, кількість сторінок.

Спочатку нумеруються літературні джерела, опубліковані кирилицею (українською, російською мовами) потім літературні джерела, які опубліковані латиницею (англійською, польською, чеською мовою тощо), розташовані в алфавітному порядку.

Додатки. До додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи, зокрема:

1. опис психодіагностичних методик, які використовувалися в кваліфікаційній роботі;
2. узагальнені результати за кожною методикою («сирі» бали у таблицях);
3. корекційні або розвивальні програми;
4. результати математично-статистичної обробки даних, проведених в експериментальній та формувальній частинах кваліфікаційної роботи.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТЕКСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Вимоги до оформлення текстової частини кваліфікаційної роботи

Текст кваліфікаційної роботи друкується державною мовою у текстовому редакторі Microsoft Word шрифтом Times New Roman кеглем 14 пт через 1,5 міжрядкових інтервали (кількість знаків у рядку і рядків на сторінці регулюються самостійно) вирівнюванням по ширині сторінки.

Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи і дорівнювати п'ятьом знакам (1,25 см). Міжсимвольний інтервал – звичайний.

Текст кваліфікаційної роботи друкується на білому папері формату А4 з одного боку аркуша з дотриманням таких розмірів полів: ліве – 20 мм; праве – 15 мм; нижнє – 20 мм, верхнє – 20 мм, без рамки.

Кожний структурний елемент (розділ) кваліфікаційної роботи має починатися з нового аркуша.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій у перекладі на мову кваліфікаційної роботи, додаючи (при першому згадуванні) оригінальну назву.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, виявлені в процесі виконання, допускається виправляти стиранням або зафарбовуванням білою фарбою (коректором) і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіка) чорним чорнилом рукописним способом, але не більше двох на сторінку.

Примітка. Помарки і сліди не повністю видаленого колишнього тексту не допускаються.

Незалежно від способу виконання кваліфікаційної роботи якість надрукованого тексту й оформлення ілюстрацій, таблиць повинно задовольняти вимогу їх чіткого відтворення.

Текст кваліфікаційної роботи має бути логічно послідовним, точним, необхідним і достатнім для розкриття теми.

Під час виконання кваліфікаційної роботи необхідно витримувати одномірну щільність, контрастність і чіткість зображення впродовж усієї роботи.

Усі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути однаково чорного кольору.

У тексті слід застосовувати терміни, визначення, позначення і скорочення, встановлені стандартами, що діють, або загальноприйняті в науково-технічній літературі.

Скорочення українських слів і словосполучень виконують згідно з ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень в українській мові».

Якщо у кваліфікаційній роботі прийнята особлива система позначень і скорочень, то вводять структурний елемент «Перелік умовних позначень та скорочень».

У тексті, за винятком формул, таблиць і рисунків, не допускається застосовувати:

– математичний знак «-» перед від'ємним значеннями величин (слід писати слово «мінус»);

– математичні знаки величин без числових значень, наприклад, «>» (більше), «<» (менше), «=» (дорівнює), «≥» (більше або дорівнює), «≤» (менше або дорівнює), «≠» (не дорівнює), а також знаки «№» (номер) і «%» (відсоток).

Нумерація сторінок роботи. Сторінки кваліфікаційної роботи нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією по всьому тексту, включно з додатками.

Номер сторінки проставляють у правому кутку нижньої частини сторінки без слова «сторінка» і розділових знаків. Нумери сторінок проставляють, починаючи з сторінки із заголовком «ЗМІСТ».

Примітка. На титульному аркуші, сторінках завдання і реферату номери сторінок не проставляють.

Рисунки і таблиці, розміщені на окремих аркушах, включають у загальну нумерацію сторінок кваліфікаційної роботи.

Оформлення заголовків структурних частин роботи. Текст кваліфікаційної роботи поділяється на розділи, які своєю чергою, можуть поділятися на підрозділи, пункти і підпункти. Розділи документа нумерують арабськими цифрами впродовж усього документа, підрозділи, пункти і підпункти нумеруються в межах попереднього структурного елемента з додаванням через крапку номерів усіх попередніх структурних елементів.

Кількість номерів в нумерації структурних елементів повинна бути не більш ніж три. Після номера розділу, підрозділу, пункту ставлять крапку і відокремлюють від тексту пропуском (пробілом).

Приклад: 1.2.3. Назва – 1-й розділ, 2-й підрозділ, 3-й пункт.

Номер розділу без крапки ставлять після слова «РОЗДІЛ 1», потім з нового рядка друкують заголовок розділу. Заголовки розділів та структурних елементів кваліфікаційної роботи оформлюють напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами симетрично до тексту.

Приклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ

ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРЯННЯ

1.1. Теоретичний аналіз проблеми емоційного вигоряння в психології

У даному розділі....

У заголовках слід уникати скорочень. Також не допускається перенесення слова на наступний рядок, застосування римських цифр, математичних знаків і грецьких літер (див. додаток К)

Рекомендується складати заголовки з одного речення. Якщо заголовки складається з більш ніж одного речення, то їх розділяють крапкою.

Кожну структурну частину кваліфікаційної роботи і заголовки розділів основної частини необхідно починати з нової сторінки. Заголовки підрозділів і пунктів одного розділу слід друкувати, продовжуючи на незавершеній сторінці з дотриманням відстані між заголовками і текстом.

Не допускається розміщувати найменування розділу, підрозділу, а також пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після нього залишається менше двох рядків тексту.

Заголовки структурних частин роботи, таких як: «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ ТА СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» і заголовки розділів основної частини слід розташовувати по середині рядка і друкувати напівжирним шрифтом прописними (великими) літерами без крапок наприкінці.

Кожен розділ оформлюється з нової сторінки з відстанню між назвою розділу до тексту (чи назви підрозділу) у два рядки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом з абзацу по ширині на поточній сторінці без крапки наприкінці. При цьому другий рядок заголовка друкується з нового рядка без абзацу. Відстань між заголовком підрозділу, пункту, підпункту та наступним чи попереднім текстом повинна бути один рядок.

Заголовки пунктів і підпунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) звичайним шрифтом з абзацного відступу. В кінці надрукованого таким чином заголовка крапка не ставиться.

Якщо розділ або підрозділ має тільки один пункт, або пункт має один підпункт, то нумерувати пункт (підпункт) не потрібно.

3.2. Вимоги до оформлення ілюстративних матеріалів і таблиць. До ілюстративних матеріалів належать: схеми, діаграми, графіки, креслення, рисунки і фотографії тощо. Ілюстрація має бути розміщена в межах полів стандартного аркуша (формату А4) тексту

так, щоб їх можна було розглядати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою. Ілюстрації повинні бути виконані з використанням комп'ютерних програм (редакторів). Ілюстрації можуть бути чорного кольору (стандартні) або кольорові. Графіки і діаграми повинні мати чітке калібрування по осях. Якщо на графіку наведено декілька кривих, потрібно безпосередньо на рисунку розрізнити їх (пунктир, лінія), а поряд із рисунком надати умовне позначення.

Схеми, діаграми, графіки та інші ілюстративні матеріали в роботі позначаються словом «Рисунок» і нумерують арабськими цифрами. Нумерація рисунків складається з номера розділу і порядкового номера рисунка в цьому розділі, розділених крапкою, наприклад: «Рис. 2.2.1. Назва рисунка».

Рисунки розташовують в основному тексті (у роботі безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються вперше, або одразу на наступній сторінці), або в тексті і в додатках (якщо їх багато).

Приклад:

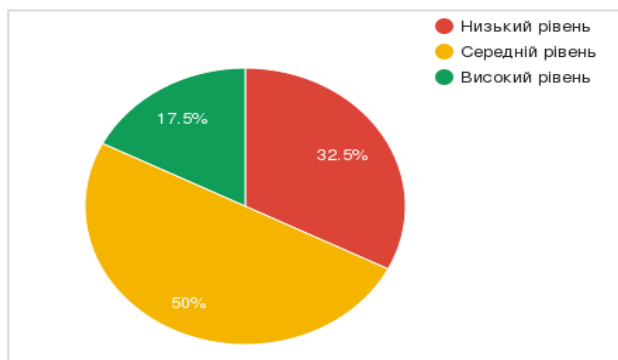

Рис. 2.2.1. Рівні особистісної креативності респондентів за методикою «Діагностика особистісної креативності» (Є. Тунік)

Рисунок підписується внизу від основного тексту та повинен бути відокремленим інтервалом 12 пт і відцентрованим (вирівнювання по середині рядка).

На всі ілюстрації в роботі повинні бути дані посилання. У тексті мають бути посилання на ілюстрації на кшталт «зображено на рис. 2.2.1», або «(рис. 2.2.1)». Посилання на раніше згадані ілюстрації даються із скороченням слова «дивись», наприклад, «див. рис. 2.2.1». Слово «рисунок» пишеться скорочено (рис.) тільки в тому випадку, якщо поруч стоїть номер (див. рис. 2.2.1), за відсутності номера слово «рисунок» пишеться повністю.

Крапка наприкінці номера рисунка чи наприкінці тексту під рисунком не ставиться.

Ілюстрації можуть мати текст під назвою рисунка, що пояснює його зміст. Деталі сюжету позначають цифрами і виносять, супроводжуючи їх текстом. Часто підпис до рисунка містить додаткові пояснення до його окремих зображень та умовних позначень. Розшифрування умовних позначень можна розмістити після двокрапки (:) у кінці назви, цифрові або літерні позначення і пояснювальний текст розділяють тире (–); окремі елементи розшифрування розділяють крапкою з комою (Додаток Л).

Перетин написів і ліній на діаграмі не допускається.

Оформлення таблиць. Теоретичні, експериментальні дані і цифровий матеріал, як правило, оформляють у вигляді таблиць.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті або на наступній сторінці, з обов'язковим посиланням на неї по тексту. Бажано таблицю не розривати. У випадку великої кількості рядків (більше однієї сторінки) її можна переносити на інший аркуш, вказуючи «Продовження табл. 2.3.1».

Слово «Таблиця» разом з її номером слід розміщувати праворуч над її назвою. Назва таблиці центрується відносно таблиці і при цьому крапку після найменування таблиці не ставлять.

Таблиця від основного тексту повинна бути відокремлена інтервалом 12 пт.

На таблиці у тексті повинні бути посилання на кшталт «у таблиці 2.1.2» або (табл. 2.1.2). На раніше згадувані таблиці дають посилання на кшталт (див. табл. 2.1.2).

Заголовки граф таблиці починають із прописних букв, а підзаголовки – із малих, якщо вони складають одне речення із заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть із великої літери. Наприкінці заголовка і підзаголовків таблиць крапки не ставлять!

Після назви заголовка стовпця або рядка, який містить цифрові дані, подають назву одиниці вимірювання, відокремлюючи її комою. Не допускається розділення граф у таблиці діагональними лініями.

Текст у стовпцях починають писати з великої літери, в його кінці крапку не ставлять. Числові дані однорідних величин рівняють за правою цифрою для цілих чисел, за комою – для дробових чисел, за знаками «+» і «-» при значенні межі коливань величини. Числові значення неоднорідних величин розміщують посередині стовпця. За відсутності цифрових даних у таблиці потрібно ставити тире!

Приклад:

Таблиця 2.1.2

Результати дослідження прояву ситуаційних копінг-стратегій геймерів за методикою «COPE» К. Карвера, М. Шейера та Дж. Вейнтрауба (в адаптації О. Расказової, Т. Гордєєвої і Є. Осіна)

Фактор	Копінг-стратегії	Середні значення
F ₁₅	Планування	11,7
F ₁	Позитивне переформулювання та особистісний ріст	10,9
F ₁₄	Пригнічення конкуруючої діяльності	10,8
F ₄	Використання інструментальної соціальної підтримки	10,7
F ₅	Активний копінг	10,5
F ₃	Концентрація на емоціях та активний їх прояв	10,4
F ₁₃	Прийняття	10,4
F ₈	Гумор	10,3

Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. За необхідності допускається розташовувати заголовки граф перпендикулярно рядкам таблиці, які можна переглянути обертом за годинниковою стрілкою.

У разі поділу таблиці на частини і перенесення їх на наступну сторінку допускається заголовок таблиці замінювати відповідно номерами граф і рядків. При цьому нумерують арабськими цифрами графи і рядки першої частини таблиці. Слово «Таблиця» вказують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами праворуч пишуть «Продовження табл. 2.1.2» або «Закінчення табл. 2.1.2», а у верхній частині таблиці зберігають лише рядок з нумерацією стовпців.

Текст у таблиці повинен бути розміром 12–14 пт (Додаток Л).

3.3. Вимоги до оформлення списку використаних літературних джерел та додатків

Список бібліографічних посилань містить бібліографічні описи використаної літератури і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складається відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Використану літературу розміщують за алфавітним порядком у квадратних дужках, наприклад «...недотримання оточуючими існуючих у свідомості юнака ідеалів, що може призвести до розвитку міжособистісних конфліктів [29], [31],...»

Спочатку до списку літератури додають джерела, які мають вихідні данні кирилицею (українська, російська мова та ін.), потім латиницею (англійська, польська та ін.) (Додаток М).

Оформлення додатків. Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Вони мають спільну з основним текстом наскрізну нумерацію сторінок.

Кожен додаток повинен розташовуватися на новій сторінці і позначатися послідовно (вирівнювання тексту з правого боку) вище від його назви прописними літерами (А, Б, В,...), за винятком літер Г, Є, І, Ї, О, Ч, Ї. На наступному рядку, напівжирним шрифтом з вирівнюванням по середині, малими літерами з першої великої друкують заголовок додатка. Додатки розміщуються розміром 12 пт інтервал 1,0.

Кожний додаток починається з нової сторінки (Додаток Н).

Приклад:

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

БЛАНКИ ВИКОРИСТАНИХ МЕТОДИК

Методика діагностики самооцінки психічних станів (за Г. Айзенком)

Інструкція: Прочитайте, будь ласка, такі твердження та виберіть потрібну відповідь, користуючись наступною шкалою:

Не згоден – 0; Швидше згоден, аніж не згоден –1; Згоден –2

1. Не відчуваю в собі впевненості.
2. Часто червонію через дрібниці.
3. Мій сон неспокійний.
4. Легко впадаю в тугу.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

4.1. Перевірка кваліфікаційної роботи на академічну добросовісність

Відповідно до розроблених у Національному авіаційному університеті рекомендацій щодо перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти на наявність текстових збігів та запозичень кожна виконана робота проходить перевірку програмою Unicheck.

У системі запобігання академічного плагіату університету як критерій оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

Для випускних кваліфікаційних робіт рекомендованою є така шкала оцінювання (див. табл. 4.1.1) залежно від кількісного показника рівня оригінальності твору:

Таблиця 4.1.1

Шкала оцінювання залежно від кількісного показника рівня оригінальності твору

Для магістерських кваліфікаційних робіт	Рекомендована дія
Понад 80 %	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням. Передається на розгляд Експертної ради
Від 60 % до 80 %	Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд Експертної ради, яка визначає необхідність повторної перевірки
Від 40 % до 60 %	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
Менше 40 %	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

Перевірка рукописів кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти є обов'язковою і здійснюється в два етапи: перевірка за допомогою технічної системи збігів і запозичень та розгляд кожної роботи Експертною радою кафедри педагогіки та психології професійної освіти згідно з Порядком перевірки академічних та наукових текстів на плагіат.

За результатами перевірки кожної кваліфікаційної роботи приймається рішення про допуск здобувача вищої освіти до захисту та оформлюється у вигляді Рішення Експертної ради кафедри. До Експертної ради кафедри обираються науково-педагогічні працівники кафедри та здобувачі вищої освіти, що навчаються на невивукових курсах.

Здобувач, кваліфікаційна робота якого не була перевірена на наявність ознак плагіату, до захисту **не допускається**.

4.2. Підготовка відгуку керівника та попередній захист кваліфікаційної роботи

Повністю оформлена кваліфікаційна робота надається здобувачем вищої освіти на перевірку науковому керівникові для написання відгуку. Відгук складається науковим керівником згідно з установленим зразком. У відгуку на кваліфікаційну роботу науковий керівник зазначає:

- значущість, актуальність обраної тематики наукового дослідження;
- самостійність та творчість випускника під час виконання дослідження;
- ступінь розкриття питань теорії дослідження;
- загальні висновки про виконання кваліфікаційної роботи, розкриває її відповідність висунутим вимогам та висвітлює точку зору щодо допущення здобувача вищої освіти до захисту; у разі прийняття позитивного рішення науковий керівник надає пропозицію стосовно присвоєння здобувачеві кваліфікації освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» ОПІ «Практична психологія».

А також, проводить оцінювання кваліфікаційної роботи записом *«Кваліфікаційна робота рекомендується до захисту»*, а у разі негативної оцінки – *«Кваліфікаційна робота до захисту не допускається»*.

Для попереднього захисту магістерської кваліфікаційної роботи на кафедрі створюється комісія у складі трьох-п'яти науково-педагогічних працівників, що мають науковий ступінь доктора або кандидата наук.

Графік засідань комісії, її склад та списки здобувачів вищої освіти, теми кваліфікаційних робіт, які розглядаються, заздалегідь оприлюднюються на інформаційних ресурсах кафедри педагогіки та психології професійної освіти.

Кваліфікаційні роботи, які подані на кафедру з порушенням установлених в оприлюдненому графіку термінів, до розгляду не приймаються.

Для попереднього захисту кваліфікаційної роботи здобувачу вищої освіти слід подати такі матеріали:

- кваліфікаційну роботу;
- заяву (Додаток А);
- завдання (Додаток В);
- реферат (Додаток Д).

Результатом роботи комісії є звіт, який заслуховується на засіданні кафедри. У звіті комісія висвітлює такі питання:

1. Рівень готовності здобувачів до захисту кваліфікаційної роботи в екзаменаційній комісії.

2. Виявлення здобувачів, які мають типові проблеми у підготовці кваліфікаційної роботи.

3. Визначення причин, які призвели до порушення термінів виконання кваліфікаційної роботи.

4. Розроблені пропозиції стосовно впровадження заходів, які здатні сприяти завершенню здобувачами кваліфікаційної роботи та їх захисту в екзаменаційній комісії.

Кваліфікаційна робота з рекомендацією комісії з попереднього захисту – *«Кваліфікаційна робота рекомендується до захисту»* передається на зовнішнє рецензування.

4.3. Допуск до захисту кваліфікаційної роботи

До захисту кваліфікаційних робіт допускаються випускники (здобувачі вищої освіти), теми яких затверджені наказом ректора, виконані з дотриманням нормативних вимог, що підтверджено підписами нормоконтролера кафедри, керівника, відгуком керівника і випискою з протокола засідання кафедри щодо результатів попереднього захисту та рішення Експертної комісії про перевірку кваліфікаційної роботи на дотримання академічної доброчесності.

Допуск до захисту випускниками кваліфікаційних робіт здійснюється завідувачем кафедри педагогіки та психології професійної освіти, який приймає відповідне рішення на підставі попереднього розгляду кафедрою виконаних кваліфікаційних робіт.

Кваліфікаційна робота, допущена до захисту, направляється завідувачем кафедри на рецензування з попереднім вилученням відгука керівника кваліфікаційної роботи.

4.4. Рецензування кваліфікаційної роботи

Рецензія – це критичний відгук на кваліфікаційну роботу випускника, що надається висококваліфікованими фахівцями, науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти та містить оцінку кваліфікаційної роботи.

Рецензент призначається із числа висококваліфікованих працівників, що мають науковий ступінь із психології або суміжних напрямів наукового пізнання.

Рецензент кваліфікаційної роботи на підставі направлення на рецензію, підписаного деканом факультету, отримує від випускника усі матеріали кваліфікаційної роботи для рецензування, пам'ятку рецензенту та бланк рецензії встановленого зразка.

Рецензент після проведення ретельного аналізу роботи складає рецензію за встановленою формою з обов'язковим висвітленням таких питань:

- відповідність змісту роботи темі і завданню кваліфікаційної роботи (відповідність теми роботи фактичному об'єкту наукового дослідження);
- актуальність теми;
- наявність багатоваріантного аналізу основної проблеми на основі літературного пошуку новітніх досліджень;
- стиль написання (обґрунтовальний чи описовий), оформлення відповідно до вимог чинних стандартів;
- якість виконання кваліфікаційної роботи та ілюстративного матеріалу, відповідно вимогам державних стандартів;
- практична цінність роботи, можливість її реалізації;
- виявлені недоліки.

Завершальним етапом написання рецензії є зазначення мотивованої оцінки кваліфікаційної роботи за 100-бальною, національною і шкалою ECTS (наприклад, **90/Відмінно/А**), відповідно до рейтингової системи оцінювання, а також висновок щодо можливості присвоєння випускнику кваліфікації фахівця освітнього ступеня магістра за спеціальністю 053 «Психологія» ОПІ «Практична психологія».

Негативна оцінка рецензента не є підставою для відхилення кваліфікаційної роботи від захисту.

4.5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра

Екзаменаційна комісія (ЕК) створюється наказом ректора університету для проведення атестації здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання з кожної спеціальності за освітнім ступенем.

В обов'язки ЕК входить: перевірка науково-теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти з метою встановлення відповідності набутих ними вмінь та знань вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця відповідного освітнього ступеня, прийняття рішення щодо присвоєння їм відповідної кваліфікації та видачі документа про вищу освіту, опрацювання пропозицій щодо поліпшення якості підготовки фахівців тощо.

Тривалість захисту однієї роботи (проєкту), як правило, не повинна перевищувати 30 хвилин, причому, для розкриття змісту кваліфікаційної роботи здобувачу надається до 11 – 15 хвилин.

Оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється в балах за 100-бальною шкалою головою та кожним членом ЕК з урахуванням встановлених критеріїв та відповідних кількісних оцінок, наведених у затвердженій рейтинговій системі (табл.4.5.1).

На засіданнях ЕК оформляється протокол на кожного здобувача вищої освіти. Протокол підписують голова і члени ЕК, що брали участь у засіданні. Після заповнення протоколів засідання ЕК відомості щодо атестації здобувачів вищої освіти обов'язково заносяться до відповідних розділів індивідуальних планів студентів. Зазначені розділи підписуються головою та членами комісії, що брали участь у її засіданні. Підпис голови ЕК завіряється печаткою факультету.

Таблиця 4.5.1

**Оцінювання результатів виконання та захисту
кваліфікаційної роботи**

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи	Максимальна кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в балах
1	2	3	4
Актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам	10	Відповідає повністю Відповідає неповністю Відповідає недостатньо	10 8 6
Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок та запропонованих рішень	20	Достатньо повно та обґрунтовано Недостатньо повно та обґрунтовано Неповно та недостатньо обґрунтовано	20 16 12
Практична цінність розробок та запропонованих рішень, їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10	Мають практичну цінність, впроваджені у виробництво або навчальний процес (наявність акту впровадження) Частково мають практичну цінність Деякі елементи розробок мають практичну цінність, можливо їх впровадження у виробництво або навчальний процес	10 8 6

Завершення таблиці 4.5.1

1	2	3	4
Рівень використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій під час розроблення кваліфікаційної роботи	10	Високий рівень Середній рівень Низький рівень	10 8 6
Відповідність кваліфікаційної роботи вимогам нормативних актів України, ДСТУ, якість оформлення матеріалів	10	Достатньо повна, висока якість Недостатньо повна, прийнятна якість Неповна, невисока якість	10 8 6
Змістовність доповіді та відповідей здобувача вищої освіти на запитання членів ЕК під час захисту основних положень кваліфікаційної роботи	40	Доповідь та відповіді на запитання повні, послідовні, логічні Доповідь та відповіді на запитання недостатньо повні, логічні та послідовні Непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні відповіді на запитання	40 32 24
Разом	100		

Підсумкова рейтингова оцінка результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи в балах визначається як середньоарифметична оцінка з рейтингових оцінок голови та членів ЕК, виходячи із 100-бальної шкали, з її наступним переведенням до національної шкали та шкали ECTS (див. табл. 4.5.2).

Таблиця 4.5.2

Шкала оцінювання результатів виконання та захисту кваліфікаційної роботи

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно	A
82 – 89	Добре	B
75 – 81		C
67 – 74	Задовільно	D
60 – 66		E
35 – 59	Незадовільно	FX
1 – 34		F

Підсумкові рейтингові оцінки результатів виконання та захисту здобувачами вищої освіти кваліфікаційних робіт заносяться до протоколу засідання ЕК за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та за шкалою ECTS, наприклад : *90/Відмінно/A, 84/Добре/B, 80/Добре/C, 71/Задовільно/D, 65/Задовільно/E.*

У випадку отримання здобувачем за виконання та захист кваліфікаційної роботи підсумкової рейтингової оцінки «Незадовільно» (за національною шкалою) ЕК надає можливість повторного подання до захисту доопрацьованої кваліфікаційної роботи, або наголошує про необхідність затвердження нової теми і виконання нової кваліфікаційної роботи, і ця інформація вноситься до протоколу.

Огляд-конкурс на кращу кваліфікаційну роботу проводиться кожного року під час захисту випускових робіт.

Конкурсна комісія на своєму відкритому засіданні розглядає надані їй матеріали, визначає рейтинг кожної кваліфікаційної роботи і на його підставі – переможців

Основними чинниками, що визначають підсумки Конкурсу, є:

- актуальність теми кваліфікаційної роботи;
- новизна та оригінальність запропонованих рішень;
- глибина опрацювання матеріалу;
- практичне значення результатів дослідження;
- впровадження результатів у виробництво та освітній процес.

При цьому до уваги беруться також особисті навчальні, наукові та творчі здобутки автора кваліфікаційної роботи.

За результатами проведення Конкурсу визначаються переможці за кожною спеціальністю з урахуванням наступного: перше місце – до одної особи, друге місце – до двох осіб, третє місце – до трьох осіб.

Переможці Конкурсу нагороджуються Грамотами Національного авіаційного університету, а керівникам їх кваліфікаційних робіт може бути оголошена подяка наказом ректора відповідно до «Положення про порядок заохочення осіб, які працюють, навчаються в Національному авіаційному університеті та колективів структурних підрозділів університету», затвердженого наказом ректора від 31.10.2013 № 316/од (зі змінами).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 8302:2015 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення»: [Чинний від 2016-07-01].
2. Про атестацію випускників Національного авіаційного університету освітньо-кваліфікаційних рівнів (освітніх ступенів) бакалавра, спеціаліста, магістра»: Положення затверджене наказом ректора від 05.02.2015 р.
3. Про дипломні роботи (проекти) випускників національного авіаційного університету: Положення уведене в дію Наказом ректора від 28.05.2017 р.
4. Про порядок перевірки академічних та наукових текстів на плагіат: Положення уведено в дію Наказом ректора від 13 грудня 2018 р.
5. Про огляд-конкурс на кращий дипломний проект (роботу): Положення уведено в дію Наказом ректора від 28.05.2019 р.
6. Про порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти: Положення уведено в дію Наказом ректора від 20.01.2022 р.
7. Пам'ятка про організацію роботи екзаменаційної комісії в Національному авіаційному університеті.

ДОДАТОК А

Зразок заяви щодо затвердження теми призначення керівника кваліфікаційної роботи

**Заява
щодо затвердження теми та призначення керівника кваліфікаційної роботи**

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Узгоджено

Завідувач кафедри ПППО

_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

(Підпис)

«__» _____ 202_ р.
Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (Підпис) (П.І.Б.)
«__» _____ 202_ р.

Декан факультету ФЛСК

_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

(Підпис)

Здобувача __ курсу __ групи
освітнього ступеня «Магістр»
за спеціальністю 053 «Психологія»
ОПП «Практична психологія»

_____ (П.І.Б. здобувача повністю)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи № __ по кафедрі педагогіки та психології професійної освіти

_____ (повна назва теми)

та призначити науковим керівником кваліфікаційної роботи _____

_____ (наук. ступінь, посада за шт. розп. кафедри)

_____ (П.І.Б. керівника повністю)

Кваліфікаційну роботу буду виконувати у період з «__» _____ 202_ р. по «__» _____ 202_ р. із захистом у _____ місяці 202_ р.

«__» _____ 202_ р. Підпис здобувача _____

ДОДАТОК Б
Приклад титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач випускової кафедри
_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
« __ » _____ 202_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «МАГІСТР»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма «Практична психологія»

Тема: « _____ »

Виконавець: здобувач (номер групи) Прізвище ім'я та по батькові

Керівник: науковий ступінь, звання Прізвище ім'я та по батькові

Нормоконтролер: _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

КИЇВ 202_

ДОДАТОК В
Приклад оформлення завдання

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра педагогіки та психології професійної освіти
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 053 «Психологія»
ОП «Практична психологія»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ
«__» _____ 202_ р.

ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

Прізвище ім'я та по батькові

1. Тема кваліфікаційної роботи «_____» затверджена наказом ректора від «__» ____ 202_ р. №___/ст.
2. Термін виконання роботи: з «__» _____ 202_ до «__» _____ 202_ р.
3. Вихідні дані до роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до першого, другого та третього розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків загальним обсягом __ сторінки, з них обсяг основного тексту __ сторінки, список використаних джерел нараховує __ позицій.
4. Зміст кваліфікаційної роботи: Вступ; Розділ 1. (Назва розділу); Висновки до першого розділу; Розділ 2. (Назва розділу); Висновки до другого розділу; Розділ 3. (Назва розділу); Висновки до третього розділу; Висновки; Список використаних джерел та літератури; Додатки.
5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного матеріалу): таблиці, рисунки.
6. Календарний план-графік

Продовження додатка В

№	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1.	Опрацювання та реферування літератури з теми дослідження. Визначення об'єкта і предмета дослідження		
2.	Формулювання мети, завдання досліджень. Складання попереднього плану роботи. Узгодження з керівником		
3.	Написання теоретичної частини. Подання керівнику розділу 1.		
4.	Проведення діагностичної частини. Написання розділу 2. Подання керівнику.		
5.	Проведення формувального експерименту. Написання розділу 3. Подання керівнику.		
6.	Написання вступу, висновків		
7.	Оформлення роботи. Подання керівникові.		
8.	Попередній захист кваліфікаційної роботи		
9.	Опрацювання зауважень і виправлення недоліків разом із науковим керівником		
10.	Подання остаточного варіанту на кафедру для перевірки на академічну доброчесність		
11.	Подання кваліфікаційної роботи на рецензування		
12.	Захист кваліфікаційної роботи		

7. Дата видачі завдання: «__» _____ 202_ р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____

(підпис керівника)

(Ім'я Прізвище.)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис випускника)

(Ім'я Прізвище.)

ДОДАТОК Д
Приклад написання реферату

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи
«_____»: _____ сторінки, _____
використаних джерел та літератури, _____ додатки.

Об'єкт дослідження – _____.

Предмет дослідження – _____.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та
емпіричному дослідженні особливостей _____
_____.

У кваліфікаційній роботі розкрито _____
_____, зокрема _____:
_____. Описано _____,
а саме _____.

Практичне значення роботи полягає в тому, що _____

_____.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ДОДАТОК Ж
Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ	Стор
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИВЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІВ	12
1.1. Концептуальні теорії та підходи до вивчення комунікативної компетентності особистості.....	12
1.2. Психологічні особливості прояву комунікативної компетентності у студентів психологів.....	21
1.3. Характеристика структури комунікативної компетентності.....	25
Висновки до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІВ	32
2.1. Організаційні та змістові аспекти дослідження комунікативної компетентності студентів психологів	32
2.2. Діагностика рівня сформованості комунікативної компетентності студентів психологів.....	36
2.3. Аналіз розвитку комунікативної компетентності студентів психологів.....	42
Висновки до другого розділу.....	48

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІВ.....	51
3.1. Розробка та впровадження психокорекційної програми розвитку комунікативної компетентності у студентів психологів.....	51
3.2. Оцінка ефективності впливу психокорекційної програми розвитку комунікативної компетентності студентів психологів.....	57
3.3. Практичні рекомендації студентам психологам щодо розвитку комунікативної компетентності.....	64
Висновки до третього розділу.....	69
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ.....	83

ВСТУП

Актуальність дослідження. Соціально-економічні та політичні процеси, що відбуваються у даний час в Україні, є чинниками нестабільності соціальної ситуації розвитку особистості. Злам звичних, роками усталених стереотипів життєдіяльності і зростання потоку агресивно насиченої інформації знижують опірність особистості деструктивним впливам. З огляду на зазначене, все частіше науковці зосереджують свою увагу на проблемі дослідження психологічного самозахисту як регулятивної системи стабілізації особистості. Психологічний самозахист відіграє важливу роль в процесі формування, розвитку особистості. Особливо важливим для її становлення, вирішення завдань самовизначення й вибору свого життєвого шляху є юнацький вік. Він для більшості молодих людей протікає в умовах навчання у закладах освіти, де вони здобувають професію. Аналіз психологічної, соціологічної та медичної літератури свідчить про те, що перехід юнаків і дівчат зокрема до університетської форми навчання є складним адаптаційним процесом. Труднощі адаптації молоді до особливостей організації навчально-виховного процесу, побуту й дозвілля іноді негативно впливають на нервово-психічне здоров'я студентів, погіршують їхній психологічний комфорт та ефективність навчання. З огляду на зазначене набуває актуальності проблема психологічного захисту особистості.

Категорія «психологічний захист» має неоднозначне трактування у психологічній літературі і часто використовується як синонім до понять «психологічний самозахист», «захисні психологічні механізми». Дослідженню цих питань присвячені праці представників різних напрямів психологічної науки, починаючи із класичного психоаналізу. Розробкою проблеми психологічного захисту займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема, Ф. Бассін, Р. Грановська, Б. Карвасарський, Г. Келлерман, Т. Кирпенко, А. Налчаджан, Р. Плутчик, Є. Романова, Є. Сергієнко, Г. Фрейд, З. Фрейд, Т. Яценко. Частина сучасних науковців вбачає сутнісну різницю між категоріями «психологічний захист» і

«психологічний самозахист», яка виявляється в неусвідомлюваності або усвідомлюваності особистістю механізмів регуляції власної поведінки і діяльності (Т. Кирпенко). Цікавими є дослідження опанувальної поведінки особистості (копінг-стратегій), що здійснюється у віковому діапазоні від дошкільного дитинства до старості (Р. Грановська). Увага дослідників також приділяється вивченню механізмів саморегуляції та впливу особливостей психологічного захисту на формування особистісних характеристик підлітків (М. Боришевський, Т. Кирпенко) та юнацтва (Т. Тулуп'єва).

Однак, студіювання психологічних наукових праць з проблем особистості показало недостатній рівень дослідження особливостей психологічного захисту у юнацькому віці, особливо щодо формування адаптивних захисних механізмів, які є важливими для успішної соціалізації і професіоналізації студентської молоді. Зазначені вище аспекти зумовили вибір теми дослідження: «Соціально-психологічний тренінг як засіб розвитку продуктивних стратегій психологічного захисту студентів».

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити можливості формування продуктивних стратегій психологічного захисту студентів за допомогою тренінгу як методу активного соціально-психологічного впливу.

Реалізація поставленої мети кваліфікаційної роботи зумовлює необхідність виконання таких **завдань** дослідження:

1. За результатами теоретичного аналізу визначити сутність психологічного захисту та специфіку його механізмів у студентському віці; теоретично довести значущість соціально-психологічного тренінгу для розвитку продуктивних стратегій психологічного захисту студентів.

2. Дібрати комплекс психодіагностичних методик для визначення особливостей психологічного захисту студентів; провести констатувальний етап експерименту.

3. На основі результатів констатувального етапу експерименту розробити та зреалізувати програму соціально-психологічного тренінгу щодо розвитку продуктивних стратегій психологічного захисту в студентському віці.

4. Експериментально перевірити ефективність запропонованого тренінгу формування продуктивних стратегій психологічного захисту студентів.

Об'єкт дослідження – стратегії психологічного захисту студентів.

Предмет дослідження – соціально-психологічний тренінг як засіб розвитку продуктивних стратегій психологічного захисту студентів.

Відповідно до мети і завдань дослідження обрано й використано комплекс **методів**: *теоретичні* – аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукової літератури з проблеми дослідження особливостей психологічного захисту, зокрема, у студентському віці; *емпіричні* – експеримент (констатувальний, формувальний етапи), спостереження, бесіди, тестування; комплекс методик для дослідження механізмів психологічного захисту, механізмів опанувальної поведінки (копінг-стратегій), особливостей локусу контролю та упевненості в собі студентської молоді: тест-опитувальник механізмів психологічного захисту «Індекс життєвого стилю» (Р. Плутчик, Г. Келлерман, Х. Конте, адаптація Є. Романова, Л. Гребенніков); опитувальник «Копінг-поведінка в стресових ситуаціях» (Р. Лазарус); методика «Рівень суб'єктивного контролю» (Є. Бажин, Є. Голинкіна, О. Еткінд); «Тест впевненості в собі» (В. Ромек); *методи статистичної обробки даних*: непараметричний критерій Вілкоксона для залежних груп, що дає можливість оцінити різницю досліджуваних показників до та після експериментального впливу (програма SPSS 22);

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що:

– *поглиблено уявлення* про особливості психологічного захисту в студентському віці;

– *розкрито* особливості взаємозв'язку стратегій психологічного захисту з копінг-стратегіями, локусом контролю та впевненістю у собі в студентському віці;

– *розроблено* програму соціально-психологічного тренінгу щодо розвитку продуктивних стратегій психологічного захисту у студентському віці.

Практичне значення отриманих результатів. Результати дослідження можуть бути використані викладачами ЗВО, соціальними працівниками, практичними психологами в роботі із студентською молоддю для розкриття особистісного потенціалу, розвитку навичок ефективної поведінки та комунікації, а також в процесі психодіагностичної роботи і при наданні психологічної допомоги.

Апробація отриманих результатів. Основні ідеї та результати дослідження були представлені на засіданні випускової для спеціалізації «Практична психологія» кафедри – педагогіки та психології професійної освіти.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, що налічує 80 найменувань, додатків на 31 сторінці. Основний зміст роботи викладений на 94 сторінках і містить 12 таблиць, 9 рисунків. Загальний обсяг роботи – 132 сторінки.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕННЯ
ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПСИХОЛОГІВ

1.1. Концептуальні теорії та підходи до вивчення комунікативної компетентності особистості

На сучасному етапі розвитку суспільства дослідження комунікативної компетентності усвідомлюється науковцями багатьох наукових галузей як одна з основних проблем, що пов'язана з ефективністю вирішення будь-якої проблеми у всіх сферах життя людини.

Слід зазначити, що проблема розгляду комунікативної компетентності в науці є відносно новим напрямком досліджень. Проте, попри нетривале вивчення даної проблематики, сучасна наука налічує численну кількість праць, присвячених даній тематиці. Зокрема інтерес до її дослідження існує в таких галузях як: лінгвістика, педагогіка, антропологія, соціологія, теоретична і прикладна психологія.

Витоки досліджень комунікативної компетентності беруть свій початок з вивчення проблем спілкування та комунікації вченими різних напрямів, зокрема: соціологами Ч. Х. Кулі, Д. Беллом, А. Шюцом; антропологом Е. Холлом; психологами: Дж. Уотсоном, Дж. Мідом О. О. Леонтьєвим, О. О. Бодальовим, Б. Ф. Ломовим, Л. В. Долинською, Б. Г. Ананьєвим, М. І. Лісіною, В. А. Семиченко, С. Д. Максименком.

Вперше поняття «комунікація» було запропоновано в 1909 році соціологом Ч. Х. Кулі. На думку вченого даний феномен людської діяльності виступав засобом актуалізації людської думки [20].

В подальшому, спілкування вивчалось в рамках біхевіористичного підходу Дж. Уотсона, що поставив в основу комунікації не мову, а мовні сигнали, за допомогою маніпулювання, вони могли б стати засобом впливу.

ДОДАТОК Л
Зразок оформлення таблиць та рисунків

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ ТАБЛИЦЬ

Таблиця 3.2.4

Рівні розвитку поведінкового критерія комунікативної компетентності учасників корекційної групи за методикою діагностики типу поведінки у конфліктній ситуації К. Томаса

Рівні	До впровадження психокорекційної програми	Після впровадження психокорекційної програми
Високий	-	22,2%
Середній	-	66,7%
Низький	100%	11,1%

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ РИСУНКА

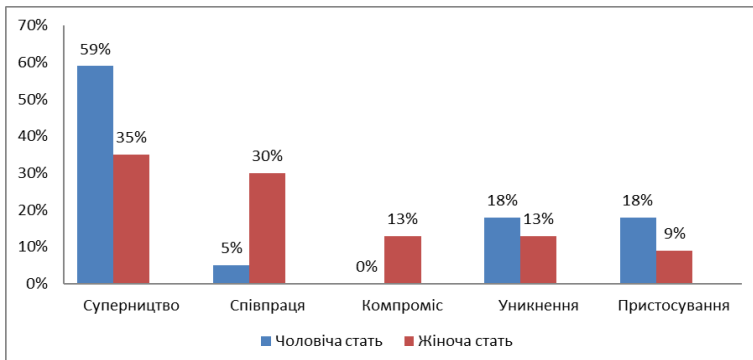

Рис 2.2.2. Статеві відмінності при виборі стилів поведінки в конфліктних ситуаціях серед підлітків

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агапов В. С. Возрастная репрезентация Я-концепции личности. Вестник Российского университета дружбы народов. Серия: Психология и педагогика. Москва, 2003. № 1. С. 90-97. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/voznrastnaya-reprezentatsiya-ya-kontseptsii-lichnosti>.
2. Анцупов А. Я. Конфликтология в схемах и комментариях: учеб. пособие. Санкт-Петербург : Питер, 2006. 288 с.
3. Анцупов А. Я., Малышев А. А. Введение в конфликтологию. Как предупреждать и разрешать межличностные конфликты: учеб. пособие. Киев : МАУП, 1996. 103 с.
4. Анцупов А. Я., Шипилов А. И. Конфликтология: учебник для вузов. Москва : ЮНИТИ, 2000. 551 с.
5. Барська В. О. Психологічні умови розвитку позитивної «Я-концепції» особистості студента. Вісник Донецького національного університету. Серія: Гуманітарні науки. Вінниця, 2015. № 1-2. С. 16-21. URL: <http://jvestnik-b.donnu.edu.ua/article/view/2542>.
6. Лэнг Р. Д. Расколотое «Я»: пер. с англ. СПб.: Белый Кролик, 1995. 352 с.
7. Люсин Д. В. Новая методика для измерения эмоционального интеллекта: опросник ЭМИн. Психологическая диагностика. 2006. № 4. С. 3 – 22.
8. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика. Москва: Класс, 1998. 474 с.
9. Методика для психологической диагностики способов совладания со стрессом и проблемными для личности ситуациями : пособие / Вассерман Л. И. и др. СПб.: НИПНИ им. В. М. Бехтерева, 2009. 40 с.
10. Методики психологической диагностики больных с эндогенными расстройствами. Усовершенствованная медицинская технология / сост. Коцюбинский А. П., Аристова Т. А., Дитятковский М. А., Горбунова С. Л. СПб.: НИПНИ им. Бехтерева, Санкт-Петербург, 2007. 47 с.

11. Poster M. The mode of information: post structuralism and social context. Cambridge, 1990. P. 93–116.

12. Shon D. A. The Reflective Practitioner: How Professionals Think In Action. Basic Books, 1983. 384 p.

**ПРИКЛАДИ
ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ
8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none">1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none">1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.2. Батракова Т. І., Калужна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с. 4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с. 6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с. 3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т., Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с. 4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи

	оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с. 2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с. 3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с. 6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017. 328 с. 7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с. 8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с. 9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с. 10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков

	<p>(відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття /упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Синицына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферат и дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдеева О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець XVIII - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 48-49. Ст. 536. 4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 530–543. 6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136–141. 8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. Баланс-бюджет. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
<p>Частина видання: книги</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Імплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных

	<p>договоров / М. А. Баймуратов. Михайло Баймуратов: право як буття вченого : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
<p>Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. Формирование толерантного сознания в обществе : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53. 5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній

	<p>школі. Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
<p>Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. Часопис Київського університету права. 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоець Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. Право України. 2017. № 5. С. 71–79. 3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. Урядовий кур'єр. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 4. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.
<p>Електронні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://sej.org.ua/5_2017/32.pdf. 3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. Запоріжжя, 2015. № 3. – С.20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/ VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. Наука та інновації. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

БЛАНКИ ВИКОРИСТАНИХ МЕТОДИК

Методика діагностики самооцінки психічних станів
(за Г. Айзенком)

Інструкція: Прочитайте, будь ласка, наступні твердження та виберіть потрібну відповідь, користуючись наступною шкалою:

Не згоден - 0; Швидше згоден, аніж незгоден -1; Згоден -2

1. Не відчуваю в собі впевненості.
2. Часто червонію через дрібниці.
3. Мій сон неспокійний.
4. Легко впадаю в тугу.
5. Турбуюся про неприємності, які лише уявляю собі.
6. Мене лякають труднощі.
7. Люблю длубатись у своїх недоліках.
8. Мене легко переконати.
9. Я схильний до болісного самоаналізу і постійних сумнівів.
10. Важко перенешу час очікування.
11. Нерідко мені здається безвихідним становище, з якого насправді можна знайти вихід.
12. Неприємності вкрай мені засмучують, я занепадаю духом.
13. У випадку великих неприємностей я схильний без достатніх підстав звинувачувати себе.
14. Нещастя і невдачі нічому мене не вчать.
15. Я часто відмовляюся від боротьби, вважаючи її марною.
16. Я нерідко почуваюся беззахисним.
17. Іноді у мене буває стан відчаю.
18. Почуваюся розгубленим перед труднощами.

19. У важкі хвилини життя іноді поводжуся по-дитячому, хочу, аби мене пожаліли.
20. Вважаю недоліки свого характеру не виправними.
21. Лишаю за собою останнє слово.
22. Нерідко в розмові перебиваю співрозмовника.
23. Мене легко розсердити.
24. Люблю робити зауваження іншим.
25. Хочу бути авторитетом для оточення.
26. Прагну в житті найбільшого, не задовольняюся малим.
27. Коли розгніваний, погано себе стримую.
28. Вважаю за краще керувати, аніж підкорятися.
29. У мене різка, грубувата жестикуляція.
30. Я мстивий.
31. Мені важко міняти звички.
32. Із зусиллями переключаю увагу.
33. Ставлюся до всього нового дуже насторожено.
34. Мене важко переконати.
35. Досить часто у мене не виходять з голови думки, яких варто було би позбутися.
36. Нелегко зближуюсь із людьми.
37. Мене засмучують навіть незначні порушення плану.
38. Нерідко проявляю впертість.
39. Неохоче іду на ризик.
40. Дуже переживаю через відхилення від прийнятого мною режиму.

Ключ: Суму балів підраховують у кожній з 4-х груп питань:

I 1-10 запитання - тривожність

II 11-20 запитання - фрустрація

III 21-30 запитання - агресивність

IV 31-40 запитання - ригідність

Інтерпретація результатів:

0 – 7 балів – низький рівень;

8 – 14 балів – середній рівень;

15 – 20 балів – високий рівень.

ЗВЕДЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА КОЖНОЮ ІЗ
МЕТОДИКЗведені результати дослідження за методикою
діагностики виявлення акцентуацій характеру
К. Леонгарда

№	Стать	Акцентуації характеру							
		Демонстративний	Гіпертимний	Збудливий	Екзальтований	Дистимний	Педантичний	Циклоїдний	Емотивний
1.	ж	12	21	12	12	9	10	9	12
2.	ж	22	18	15	18	6	10	18	9
3.	ч	18	6	21	12	18	12	18	12
4.	ч	22	18	15	18	9	6	12	15
5.	ж	12	6	12	12	21	16	12	15
6.	ж	18	18	21	12	18	12	18	9
7.	ж	12	21	18	18	9	16	18	15
8.	ч	16	6	9	21	18	12	12	12
9.	ж	22	18	15	12	9	16	18	15
10	ж	16	21	18	18	9	10	12	12
11	ч	18	6	21	12	9	16	15	9
12	ч	18	21	18	12	12	12	15	15
13	ч	22	15	9	12	15	6	18	15
14	ж	22	18	18	18	9	10	15	9
15	ж	16	21	18	18	9	10	12	12
16	ж	16	18	9	12	21	12	15	18
17	ж	22	18	15	18	9	12	18	9

ДОДАТОК В

ЗМІСТ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ
ПІДЛІТКІВ З КОНФЛІКТНОЮ ПОВЕДІНКОЮ

ЗАНЯТТЯ № 1

ХТО МИ? ЯКІ МИ?

Вступне слово

Вправа «Знайомство»

Мета: знайомство учасників групи, створення сприятливої атмосфери, налаштування на роботу в рамках теми.

Обладнання: відсутнє.

Хід вправи. Психолог пропонує учасникам групи познайомитися і зробити це в такий спосіб: кожен по черзі буде називати своє ім'я, а також одне зі своїх реальних хобі, але яким поки з тієї чи іншої причини не займається. Той, хто буде представлятися другим, перш ніж розповісти про себе, повинен повторити сказане першим. Третій учасник буде повторювати те, що розкажуть про себе два попередніх. І так далі.

Правила групи

Мета: створення і запис правил, необхідні для ефективної роботи групи.

Обладнання. Маркери, папір А-4.

Хід вправи. для того, щоб нам було зручно працювати, необхідно домовитися: що треба робити і яким бути під час занять, тобто я пропоную

створити правила групи. Всі пропозиції обговорюються та записуються.

Орієнтовні правила:

- спілкування за принципом «тут і тепер» (не обговорюємо події, що відбувалися з іншими людьми, а говоримо і обговорюємо те, що відбувається в групі);
- персоніфікація висловлювань (висловлювати судження тільки від свого імені)
- щирість в спілкуванні (говоримо тільки те, що відчуваємо, тільки правду або мовчимо)
- конфіденційність всього, що відбувається в групі (все, що відбувається під час занять, не виноситься за межі групи).

За виконанням прийнятих правил роботи групи слід стежити на кожному занятті.

**РЕЗУЛЬТАТИ МАТЕМАТИЧНО-СТАТИСТИЧНОЇ ОБРОБКИ
ДАНИХ**

**Дослідження зв'язку стилю поведінки в конфлікті та акцентуації
характеру осіб підліткового віку**

		Збудливий	Компроміс
Збудливий	Кореляція Пирсона	1	-,329*
	Знч.(2-сторон)		,038
	N	40	40
Компроміс	Кореляція Пирсона	-,329*	1
	Знч.(2-сторон)	,038	
	N	40	40

*Кореляція значима на рівні 0.05 (2-сторон.).

**Дослідження зв'язку стилю поведінки пристосування в конфлікті
та рівня самооцінки осіб підліткового віку**

		Пристосування	Самооцінка
Пристосування	Кореляція Пирсона	1	-,620**
	Знч.(2-сторон)		,000
	N	40	40
Самооцінка	Кореляція Пирсона	-,620**	1
	Знч.(2-сторон)	,000	
	N	40	40

** . Кореляція значима на рівні 0.01 (2-сторон.).

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. Загальні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти освітнього ступеня магістр	5
1.1. Мета і завдання кваліфікаційної роботи.....	5
1.2. Керівництво кваліфікаційними роботами.....	7
1.3. Обов'язки здобувачів освіти освітнього ступеня магістр.....	7
1.4. Основні етапи виконання кваліфікаційної роботи ...	8
2. Вимоги до структури та змісту кваліфікаційної роботи	9
2.1. Вимоги до структури кваліфікаційної роботи	9
2.2. Вимоги до написання вступу та основної частини кваліфікаційної роботи.....	13
2.3. Вимоги до формування висновків, списку використаних джерел та додатків кваліфікаційної роботи	17
3. Вимоги до оформлення тексту кваліфікаційної роботи	18
3.1. Вимоги до оформлення текстової частини кваліфікаційної роботи.....	18
3.2. Вимоги до оформлення ілюстративних матеріалів і таблиць.....	21
3.3. Вимоги до оформлення списку використаних літературних джерел та додатків.....	25
4. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи	26
4.1. Перевірка кваліфікаційної роботи на академічну добросесність.....	26
4.2. Підготовка відгуку керівника та попередній захист кваліфікаційної роботи	28
4.3. Рекомендації до захисту кваліфікаційної роботи	29
4.4. Рецензування кваліфікаційної роботи	30
4.5. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра.	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36
ДОДАТКИ	37

Навчальне видання

ПРАКТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ
Методичні рекомендації
до виконання
кваліфікаційної магістерської роботи
для здобувачів вищої освіти
спеціальності 053 «Психологія»

Укладачі:
ДЕМЧЕНКО Наталія Іванівна
КОКАРЄВА Анжеліка Миколаївна
ПРОСКУРКА НАТАЛІЯ МИКОЛАЇВНА

В авторській редакції
Технічний редактор А.І. Лавринович
Коректор
Комп'ютерна верстка